

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่างๆ ของโลกมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตร การศึกษาของชาติซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้าง คนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ในเวทีโลก

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว กรมวิชาการได้มีการตรวจสอบแนวทางการพัฒนา การศึกษาทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ได้ปรากฏข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นผลสะท้อนกลับ เกี่ยวกับความไม่พึงพอใจของผู้รับบริการหลักสูตร โดยเฉพาะสภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม จุดหมายของหลักสูตรที่ผู้เรียนมีนั้นความรู้ไม่ถึงเกณฑ์ที่น่าพอใจ และจากการศึกษาพบว่าหลักสูตร เดิมเป็นหลักสูตรที่กำหนดจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของ สถานศึกษาและท้องถิ่น การจัดหลักสูตรและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีใน ภูมิภาค และการนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด สร้างวิธีการเรียนรู้ ให้คน ไทยมีทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถให้ผู้เรียน ติดต่อสื่อสารได้หน่วยงานทางการศึกษาจึงต้องคิดทบทวนว่านอกจาก หลักสูตรแล้ว การจัดการศึกษาที่ผ่านมา มีสิ่งใดบ้างที่เป็นข้อบกพร่อง ทำให้เกิดความจำเป็นที่ จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา (นวรรตน์ พูนไช, 2545 : 1) โดยคาดหวังว่าเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา แล้วจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเก่า ๆ ไปสู่การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งถือว่าเป็นเสาหลักของการปฏิรูป การศึกษานั้น ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งในกระบวนการ เรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนนั้น จะต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เคารพกฎหมาย สิทธิหน้าที่ มีความภูมิใจ

ในความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลป วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองให้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 6)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการ ประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ. 2544 : 2)

ดังนั้นในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงให้ความสำคัญกับสถานศึกษาในการ ดำเนินการจัดทำโดยประสานความร่วมมือกับองค์กรผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ภายในท้องถิ่น เพื่อให้หลักสูตร ดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษา พุทธศักราช 2542 ในมาตราที่ 29 ที่ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จัก เลือกรับภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และ ความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่าง ชุมชน (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 22)

กระบวนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาจึงมีความจำเป็น ที่จะต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากการสั่งสมกันจากประสบการณ์ของชีวิตสังคมใน สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม (บุญเลี้ยง หุมทอง. 2545 : 55) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อที่ถูกต้องในความตระหนัก เห็นคุณค่าและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในฐานะที่เป็นแหล่ง เรียนรู้ แหล่งวิทยาการเพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การพึ่งพาตนเอง การสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพ ในท้องถิ่น (อินทรีรา หิรัญสาย. 2545 : 22)

การนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดมาทั้งที่ได้รับคำตอบแทนตามที่ทางรัฐสนับสนุน ในงบประมาณค่าตอบแทนวิทยากรภายนอก และที่ภูมิปัญญาเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนโดยไม่คิด ค่าใช้จ่าย และอันสืบเนื่องมาจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานีเก่าของประเทศไทยยาวนาน ที่สุดถึง 417 ปี ย่อมมีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีเป็นจำนวนมาก แต่สืบเนื่องจากผลกระทบของ

การเปลี่ยนแปลงในด้านรูปแบบและกระบวนการทัศน์ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม
ก่านิยมตามยุคสมัย ซึ่งมีผลต่อการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียน
(อนันต์ คุรงค์เรือง, 2545 : 4) โดยเฉพาะโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 โรงเรียนเครือข่ายการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
และโรงเรียนคุณภาพแกนนำกลุ่มโรงเรียนด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จำเป็นต้องดำเนินการ
จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองก่อนสถานศึกษาอื่นๆ จึงถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่จะต้อง
พัฒนาความพร้อมในการบริหารหลักสูตรร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางและเป็น
ตัวอย่างในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรฉบับ
ปรับปรุงอย่างแท้จริง

ในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตรและ
จัดการเรียนการสอนหลายท่าน เช่น มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ
และปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา และในปีเดียวกัน
ประกอบ ใจมั่น (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ต่อมา กรมวิชาการ (2542 :
บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
พจนา เทียนธาดา (2543 : บทคัดย่อ) และพลตรี ไม้ทอง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาในลักษณะ
เดียวกันคือการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษา
และมัธยมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งประเด็นใกล้เคียง
กับการศึกษาของ วิจิตรวาท ใสยะ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรท้องถิ่นใน
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 และในปี พ.ศ. 2544 อนนท ชาญโกธธา (2544 : บทคัดย่อ)
ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของวิทยากรท้องถิ่น เกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

จากประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าว พบว่า ทั้งหมดล้วนเป็นการ
ศึกษานี้เกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรระดับ
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) และหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังคงไม่พบว่า มีผู้ใดได้ศึกษาไว้ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของวิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเพื่อสนองต่อบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยศึกษาโรงเรียนนำร่องการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนเครือข่ายการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และโรงเรียนคุณภาพแกนนำกลุ่มโรงเรียนด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ในปีการศึกษา 2545 เพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งในระดับนโยบายและในระดับปฏิบัติ ได้นำไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย รวมทั้งการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

คำถามวิจัย

วิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของวิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรของสถานศึกษา นำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในระดับปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของวิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมี

ประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ของชาติ ตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคารมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารจัดการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานของกรมวิชาการ (2544 : 4-6) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน รวม 7 ภารกิจ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการจัดสาระหลักสูตรสถานศึกษา

ภารกิจที่ 2 จัดทำสาระหลักสูตรของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 3 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภารกิจที่ 4 การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การกำกับติดตามประเมินผลและรายงาน

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

ภารกิจที่ 6 สรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน

ภารกิจที่ 7 ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

และใช้กรอบแนวคิดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของยุวัฒน์ วุฒิเมธี (ดิน ปรัชญพฤทธิ. 2533 : 636 ; อ้างอิงจาก ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2524 : 12) ที่ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ การเปิดโอกาสให้มีการศึกษา (Education) การร่วมพิจารณา (Consensus) การตกลงใจร่วมกัน (Consent)

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน พื้นที่โรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนเครือข่าย การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และโรงเรียนคุณภาพแกนนำกลุ่ม โรงเรียนด้าน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจาก 42 โรงเรียน จำนวน 235 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

3. ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของวิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หมายถึง หลักสูตรสถานศึกษาที่
โรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนเครือข่ายการ
บริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และโรงเรียนคุณภาพแกนนำกลุ่มโรงเรียน
ด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้จัดทำขึ้นใช้ในการจัดการเรียนการสอน

วิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่ได้รับการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน
ต่าง ๆ และสามารถนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนในโรงเรียน

ระดับ การมีส่วนร่วมของวิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง บทบาทหรือพฤติกรรม
ของวิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรของ
สถานศึกษาและขั้นตอนการกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงาน โดยยึดหลักการบริหารแบบมี
ส่วนร่วมที่สำคัญ 3 ประการคือ การเปิดโอกาสให้มีการศึกษา (Education) การร่วมพิจารณา
(Consensus) และการตกลงใจร่วมกัน (Consent) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของ
วิทยาการภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่ร่วมโครงการการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545 ซึ่ง
ประกอบด้วย โรงเรียนใน 3 โครงการ คือ

1. โรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. โรงเรียนเครือข่ายการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. โรงเรียนคุณภาพแกนนำกลุ่มโรงเรียนด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544

การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของ
สถานศึกษา เพื่อให้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่
กำหนดไว้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การดำเนินการ
จัดสาระหลักสูตรสถานศึกษา และการกำกับติดตามประเมินผลและรายงาน

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักให้แก่นุคลากร การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา และการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

การดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดปรัชญา เป้าหมาย การกำหนดโครงสร้าง กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดสาระกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดสื่อการเรียนรู้ กำหนดการวัดผลและประเมินผล การวางแผน และการบริหารสาระหลักสูตรที่จัดทำขึ้น

การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน หมายถึง การจัดกิจกรรมนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในและภายนอกสถานศึกษา การสรุปผล การดำเนินงานและปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร